

Det kgl. Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

MEDLEMMER:
DIS-Norge
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
Landsforbundet av Motorhistoriske
Kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Landslaget for lokalhistorie i Skolen
Landslaget for Lokal- og Privatarkiv
Museumsbanerådet
Norges Husfidslag
Norges Metalsøkerforening
Norsk Folkeminnelag
Norsk folkedraktsforum
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slekthistorisk Forening
Rutebilhistorisk Forening

Oslo, 10. januar 2007

UNESCOS verdensarvkonvensjon – revisjon av Norges tentative liste

Vi viser til departementets brev av 15. desember 2006, ref 200503452.

Norges kulturvernforbund er glad for å få denne anledningen til å uttale seg om det foreslåtte nye områdene på Norges tentative liste. I denne sammenhengen finner vi grunn til å spille inn hva vi mener bør ligge til grunn for tenkningen og hvordan vi mener dette arbeidet bør gripes an i årene som kommer.

Vi er ikke uenige i de to foreslåtte områdene, og deler departements vurderinger med hensyn til disse. Men vi finner forslaget noe defensiv, da det tas utgangspunkt i en numerisk sett skjev verdensarvliste til fordel for Europa og kulturområder. Dette kan være forståelig om en i vurderingene tar utgangspunkt i enkelte objekter/områder en finner å ha spesiell verdi, gjerne storslagne, og dernest begrunner disse ut fra momentene i UNESCOs retningslinjer. Med et slikt utgangspunkt kan listen bli uendelig lang og det kan fortone seg som et kappløp landene i mellom om å få flest mulige oppføringer inn på listen. Oppfatningen om at listen i dag er skjev, understreker at den i dag kan leses som å være en liste over hvilke land som har hatt flest ressurser til å fremme sine områder.

En annen tilnærming til verdensarvlisten er å ta utgangspunkt i hva som er særegne bidrag fra det enkelte land/geografiske området. Slik vil en kunne rette opp de skjevheter som er i dagens liste, ved at dette blir mer et kapasitetsspørsmål fra det enkeltes lands side. Slik vil også listens verdi som en innfallsport til verdens kultur- og naturarv bli mye større.

For Norges del mener vi det er viktigst å identifisere hva som er bidrag fra Norge (eller Norden der hvor dette er felles for Norden og ingen av de nordiske landene har dette bidraget innskrevet på verdensarvlisten), slik at oppføringene fra Norge gir en presentasjon over hva som Norge samlet sett har gitt i bidrag til verdens kultur- og naturarv.

Norges kulturvernforbund • Stortingsgaten 12 • 0161 Oslo
Telefon 22410420 • Fax 24145171

E-post: post@kulturvern.no • Hjemmeside: www.kulturvern.no

Bankkontonr. 5210.05.12971 • Org. nr. 975977420

Dagens bidrag, sammen med Lofoten og det foreslåtte Svalbard, dekker en del av hva som kan sies å være bidrag fra Norge. Vi forutsetter i denne sammenheng at Lofotnominasjonen fokuserer også sterkt på Lofotfisket som fenomen og den betydning dette har hatt overlevelseshgrunnlaget i Norge i mange år.

Vi savner følgende bidrag fra Norge både på innføringene, dagens tentative liste og på de to nye foreslåtte tillegg til den tentative listen (skrevet i kronologisk rekkefølge):

Folkevandringstiden/bygdeborger

Det at store folkegrupper flytter på seg, kjennertegner mange områder og tidsepoker. Spor etter de eldste folkevandringene er naturlig nok vanskelig å finne de fleste steder, men i Norge har topografien gjort at lesbare spor etter svært mange bygdeborger fortsatt eksisterer, og dette er særegent for vårt område.

Bosettingsmønster/enkeltgårder

Topografi og historie har gjort at Norge har, i hvert fall i kontinental, europeisk sammenheng, et helt annet bosettingsmønster. Dette manifesteres blant annet gjennom de spredt beliggende odelsgårdene.

Vikingtid

Vikingtiden er på mange måter et ikon for Norden og noe av det som resten av verden forbinder med dette området. Det er derfor påfallende at dette ikke er å finne på verdensarvlisten fra noen av de nordiske landene. Her har kanskje Norge et særlig ansvar gjennom det at vi har de best bevarte objektene fra denne tiden.

Det nordlige pilegrimsmål Nidaros

I forhold til de øvrige pilegrimsmål i Norden, er Nidaros i en særstilling. Slik sett har Nidaros spilt en rolle som det nordlige pilegrimsmål.

Norge som sjøfartsnasjon

Skipfarten med et utgangspunkt fra Norge vært formidabel, både som andel av det internasjonale volumet og i forhold til befolkningsgrunnlaget og næringslivet for øvrig i Norge. Dette må derfor kunne sies å være et internasjonalt bidrag fra Norge.

Hydroelektrisk kraftproduksjon og prosessindustri

Samspeillet mellom natur og leveforhold har stått sentralt i overlevelseshgrunnlaget i Norge. Et av særtrekkene i nyere tid har vært utnyttelsen av vannkraft som energikilde, noen som er fanget opp i flere fredningsområder i Norge, også i det tidligere foreslåtte Rjukan-Tyssedal-Odda. På Rjukan har vi det tilleggsmomentet at Norge her har bidratt gjennom utviklingen av kunstgjødsel og ved produksjonen av salpeter (kaliumnitrat) på Rjukan fram til 1960.

Vi har forståelse for at alle disse punktene vil kreve tid og grundigere undersøkelser, slik Riksantikvaren fremhever i sitt brev av 21. september 2006 vedr siste punkt og i tillegg samisk kulturminneområdet (Mortensnes) og villreinsfangst (Snøhetta-Rondane-Reinheimen).

Med vennlig hilsen
Norges kulturvernforbund

Johan Sigfred Helberg/s/
leder

Pål Giørtz
generalsekretær